

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT-KÖZLÖNYE.

Egész óvra 10 ft - kr.
Félóra 5 " " "
Negyedóra 2 " " "
Egy óra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesre
hirdetések alkú szerinti jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj más
den külön beiktatásért 30 kr.

Helyes-e bővíteni a városi nyomdát?

Debreczen, július 3.

Indítvány érkezett a városi tanács-hoz, mely azt célozza, hogy a város jövedelmeinek fokozása végett a városi nyomda, mint haszonhajtó vállalat, fejlesztessék; fektessen bele a város nagyobb tőkét, mint azt idáig tette s az ekként kibővített városi nyomda csak úgy hullatja majd a dus hasznót, mint annak idején hullott az égi manna az ég ingyen kegyelméből.

Az indítványon kurtán-furcsán végzett a véleményadás végett megkeresett jog és pénzügyi bizottság, mely természetesen egyhangul a magáévé tette a tetszetős indítványt; s most a városi tanács javaslatával együtt a holnapután tartandó rendkívüli városi közgyűlés feladata lesz dönteni azon kérdés fölött: kibővíti-e a városi nyomdát, vagy maradjon úgy a mint jelenleg fennáll?

Nem olyan egyszerű kérdés ez, a milyennek első tekintetre látszik. Mert nemcsak arról van itt szó, hogy belemenjen-e a város egy újabb üzérkedésbe, mely járhat haszonnal, veszteséggel egyaránt. Más szempontból is a rendesen szorgosabb figyelmet követel a kérdés ez az oka, hogy kötelességünknek tartjuk e helyen is foglalkozni e

dologgal s felhívni bizottsági tagtársaink figyelmét, hogy e veszedelmes talajra lépéstől városunkat megóvni ne habozzanak.

Haszonhajtó vállalat-e a nyomda-üzlet egyáltalában? s különösen Debreczenben és éppen a jelen körülmények között.

Erre a kérdésre a tények felelnek, melyek ugyancsak kirívóan bizonyítják, hogy Debreczenben idáig még egyetlenegy nyomdai vállalat sem tudott felvirágozni.

Tekintsünk csak vissza a közelmúltba és nézzünk a jelenbe. A Tiszay Dániel, Erdélyi István, Szabó Ferencz, a „Debreczen részvénytársaság“, Vértesi Arnold, és még számos magánvállalkozók nyomdái egytől-egyig tönkre mentek, felszámolni voltak kénytelenek. Jelenleg ott van a Kutas Imre nyomdája, melyet a kétségtelenül rendkívül szorgalmas és takarékos üzlettulajdonos csak óriási anyagi áldozatok árán tudott idáig fentartani. Ott van a Csokonai nyomda, mely csak a közelmúltban háromszoros krízisen ment keresztül, s a Hoffman és Kronovitz nyomdája, melyet csak a két szakértő tulajdonos odaadó munkássága képes fentartani. Örülnek, ha befektetett tőkéjüknek csak a legszerényebb kamata megtérül, mely így sem áll arányban megfeszített munkájuk megérdemelt bérével.

Ők mindannyian önfeláldozó buzga-

lommal élnek magasztos hivatásu iparuk szolgálatának; s örülnek, hogy, úgy a hogy, megélnék: de haszonról anyagi boldogulásról még csak álmodni sem lehet.

Pedig mindannyian magok is szakértő munkások; s az kétségtelen tény, hogy magán ember mindig kisebb regivel dolgozik, mint egy erkölcsi testület; s bizonyos, hogy a nagyobb áldozattal drágábban dolgozó város anyagi haszna még kevesebb, sőt bizonyára a nullánál is kevesebb.

Mi célból akarja a város nyomdai üzletét nagyobbítani? Kívánatosná teszi ezt talán a közszükséglet?

Hiszen a jelenlegi nyomdák teljesen ellátják a szükséglet igényeit; s ha a város nyomdája gyarapítását célozza, azt másként nem foglalkoztathatja, csak úgy, ha a jelenleg Debreczenben fennálló többi nyomdák munkáját magához ragadja, tehát azokat tönkre teszi.

Mert arra talán csak nem gondolnak a városi nyomda kibővítése, felszülése eszméjének fontoskodó bábai, hogy Budapestről s a vidékről a Debreczen város nyomdájának adják az emberek megrendeléseiket.

Nem indokolja tehát a városi nyomda kibővítését sem a közszükséglet, sem a város nyereség-vágya, mert hogy a kibővített nyomda érezhető haszonnal járna: azt valóságos humbergnek tartjuk.

Lili.

Rajz.

A »Debreczen« számára írta:

Vértessy Gyula.

Az előadás után való nap délelőttjén, úgy tizenegy óra tájban, a művész, néhány meghitt színész és íróbarátjával együtt reggelizett a kis szalonban.

Minden a művész előkelő izlését dicsérte itt és a két Munkácsi képtől kezdve egészen a zománczott velencei poharakig, minden a distingvált gazdagság hirdetője volt.

Az inas már a második üveg tokai aszút bontotta fel, melyet az urak, bájos háziasszonyok példájára, a Mum-mel együtt fogyasztottak.

— Magyar szív és francia szellem, ilyen az ön játéka is asszonyom! — szól az egyik, magásra emelve poharát. A borok királyainak szent szövetsége nevében éltetem önt.

A szemek már ugyancsak kezdtek ragyogni, a tüzes italtól is a szép művész csábos közelségétől is, a ki most, tegnapi fényes diadala után, mintha csodálatos módon megfiatalodott volna.

Az érintetlen, üde ifjuság teljes illúzióját éleszthette volna abban, a ki most látta először. Mintha az elmúlt évek szürke ködéből egyszerre csak mint valami varázslatos

tündéralak, előpattant volna rózsás fiatalsága csábos zománczával az a bájos ifju teremtes, a ki ez előtt majdnem két évtizeddel énekelt először Lilit és akkor tujta meg először az ezredtrombitát, az ő Plinhardja hívogatására. A régi ismerősök, jó barátok úgy érzik, mintha az ő régi, aranyos kis Lilikéjök ülne ott közöttük. Az egyszerű, igénytelen, búbajos szép kis leányka, a kinek arca fiatal, minden mozdulata csupa költészet, csupa fiatalos báj.

A tegnapi siker fiatalította úgy meg! Már az előadás alatt érezte; hogy a vére csak úgy pezseg a bájos szerep izgalmaiból, mint akkor és azt is érezte, hogy a játéka, éneke csak úgy gyujt mint akkor.

Hát még mindig az a hódító szépség, a ki volt, hát még mindig lelkesíti a játéka és tekintete még mindig pezsgesbe hozza a vért!

És a szépség hatalmába vetett bizalom, ez fiatalította, ez szép tette meg a negyvenes évek felé erősen közeledő művésznőt.

Kiérte az emberek modorából, tekintetéből, hogy még mindig hódító és szép és ez a tudat adott neki erőt és hatalmat arra, hogy még szebbé legyen.

— Még szebb akarok lenni!

És mintha csak a feső hajhullámu fejecske erős akarata pislogott volna ki napszemének még tüzebbé vált tekintetéből ajkainak csengőbb kacagásából, és rózsás arca gödröcskeiből.

A tegnapi est után úgy érezte, hogy Lilijének a diadala még el nem mult ifjúságának és értetlen szépségének jelenti a diadalt és nem nagygyá fejlődött művészetének.

A lapok szétszórva hevertek az asztal melletti jéges medvebőrrel beterített alacsony, széles dívánon. Egyik kiváló művész méltóságos hőszerelemes guszusokkal kísért páthosszal olvasott fel egyet-mást a kritikákból.

— Ne már! Elég volt! — szakítja felbe a művésznő. Háttha nem is igaz mind amit rólam írtak. Legyetek ti őszinték! Biz' Isten nem haragszom meg érte. Tetszettem?

— Nem is lehet leírni, milyen csodás voltál.

— Szép voltam?

— Elragadó, angyali.

— Belém lehet-e volna szeretni? (kérdezte ő igéző kacérsággal.)

— Az emberek csak úgy reszkettek a boldogságtól, hogy láthattak.

— Nem emlegették; hogy változtam?

— Az vagy aki voltál! Talán még szebb még édesebb, még kívánatosabb. Olyan voltál mint mikor először láttunk!

— Hizelegtek gyerekek! Jó, vén gyerekek! Megöregedtünk bizony mi mindnyájan. Ez az igazság. Majd megmondja nekem azt az igazságot az én leghivebb legregibb barátom — fordult oda a mellette ülő dereshaju, barázdás arcu öreg urhoz — ugy-e megmondod őszintén?

Hogy a város nyomdát tart fenn: azt két szempontból indokoltan tartjuk, Dicsősége és büszkesége az Debreczennek, hogy azokban az időkben, mikor a könyvnyomtatás még nagy nehézségekkel járt s magán emberektől alig telhető anyagi áldozatokat igényelt: Debreczen város, mint a magyar kultúra egyik faklyavivője: oltárt szentelt a tudományok, ismeretek terjesztésének s nyomdát létesített, mely szép múltjával a magyar művelődés történet arany lapjain ékeskedik.

Ez az egyik szempont, mely indokoltá teszi, hogy ha a város e szép alkotásához s annak fentartásához ragaszkodik.

Fentartja pedig azért, hogy saját nyomdai szükségleteit innen lássa el.

Meg vagyunk ugyan győződve, hogy akármelyik nyomda olcsóbban állítaná elő Debreczen város nyomdai szükségletét, mint a menyibe az a városnak így, a házi kezelés mellett kerül; de ha már megvan a nyomda: annyival inkább hadd maradjon, mert kevésbé van kitéve a munkának a tőkével jelenleg folytatott harcában a megrázkódlatásnak s egyéb veszedelemnek.

De hogy ezt az ipart, mint haszonhajtó vállalatot tartsa fenn a város; nyílt üzletté tegye s újabb monopoliomot teremtsen a nyomtatás iparából: ezt a városnak sem méltósága, sem jól felfogott érdekéből megengedhetőnek nem tartom.

Elvégre akkor az következhetik be, hogy a hajduk és rendőrök egyenruha szükségletének előállítására végett legközelebb szabó és csizmadia műhelyt létesít a város s átalakítja azt is haszonhajtó vállalatná, mely nagyban és kicsinyben fogja szállítani és árusítani a mentét, lajbit, nadrágot, csizmát és papucsot.

Más célja van a városnak, mint

közigazgatási hatóságnak, mintsem currentiát csinálni saját munkás polgárainak az ipar terén. És pedig egyenlőtlen versenyt; mert ugyan ki tudna versenyre kelni azzal a várossal, mely az üzlet pangása vagy vesztesége esetén sem mehet tönkre, mert szépen kiveti a deficitet — pótdóba.

A városi nyomda kibővítése a többi nyomdák tönkretételét czélozza s kétségtelenül okozza is s miután a város csak azt a munkát vállalja el, a mi neki tetszik; s árát úgy szabja meg, a mint neki tetszik: végzetes hatalmat nyer a közvélemény megnyilatkozásának egyik leghatalmasabb eszköze: a sajtó fellett.

S ha majd egyenkint becsukódnak a magán nyomdák ajtai s csak egy nagy műhely lesz Debreczenben, melynek jelszava az 1848. évi XVIII. t.-cz. 1. §-ának következő módosított szövege léteszen:

„Gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és szabadon terjesztheti — de csak a városi nyomda útján, — kérjük egy általában lesz e kegyes elfogadni a város nyomdáját, s ha igen, mily áron az összes debreczeni hírlapok nyomtatását s ezek között az ellenzék újságának előállítását is még a legvehemensebb választási harcok idején is? Ne menjünk bele ebbe a kétes sikerű, mindenesetre azonban veszedelmes vállalkozásba, mely végveszéllyel fenyegeti Debreczenben a nyomdász ipart s a városi közegek korlátlan hatalmába juttatja a közvélemény sajtó-organumainak jövő sorsát

Maradjon a város — város és ne legyen ipart lep. Ne sutor ultra crepidam.

B. J.

A trónörökös esküvője.

A társadalom egyszerű polgára nem házasodhatik egyszerűbben és szerényebben, mint vasárnap Ferencz Ferdinánd kir. herceg. Az esküvő minden udvari ceremónia nélkül ment vegbe: nem volt ott semmi dísz, sem a toalettek pazar pompája. Csöndesen, minden tündöklés nélkül, a legszorosabb családi körben történt a nevezetes esemény.

A kápolna előcsarnokába, a hol csak husz ember fér el, beengedték az újságírókat és a hercegi tisztviselőket. Az utolsó pillanatban bebocsátottak néhány asszonyt és leányt is, a kik kíváncsian a palota előtt állodogáltak.

Délelőtt tizenegyed fél órakor jött le a lépcsőn a nászmenet az első emeleten lévő lakosztályból. Elöl a vőleány, edesanyja, Mária Terézia kir. hercegnő oldalon. Azután következtek a vőlegény nőtestvérei: Maria Annunziata és Erzsébet kir. hercegnők. Azután jött a menyasszony, vezetve egyrészt a család fejétől, Chotek Karoly gróftól, a ki a máltai lovag vörös egyenruháját viselte, másrészt Löwenstein örökös hercegtől, a ki frakkban jelent meg.

A menyasszony magas, karcsú alakja ma különösen szép volt, fehér atlasz, hosszú uszályos menyasszonyi ruhájában, amely körül mirtusz girland húzódtott.

Ferencz Ferdinánd kir. herceg arcán mély izgalom vonásai látszottak. Nagyon komoly volt. Chotek gróf is nagyon izgatott volt. Miskor piros orcája sápadt volt és halavány s nagy, sötét szeme lazban égett.

Templomi ének zendült a mátkapár odavonult az imazsamoly elé. Hickisch esperes két kapucziós atya segédletével végezte a szertartást. Az esperes a következő beszédet mondotta:

— Csaszari és királyi fenség, főherceg ur és vőlegény! Méltóságos menyasszony! Elkövetkezett az az óra, a melyben szívűk legforróbb vágya megvalosul, fölbonthatatlan frigyét kötve, a mely önöket a legbensőbb életre egyesíti. Ezt a tisztes frigyét kell most megpecsételni és megáldani azzal a szent szakramentummal, a melyről azt mondja az apostol, hogy ez nagy szentség Krisztusban és Krisztus egyházában.

Nos, hogy e szent szakramentum halasztja önökre szálljon es megmaradjon s hogy az önök házasságkötése Isten és ember előtt

— Hogyne mondanám — válaszolt ez a kétszer sültet tovább is nyugodtan mártogatva a borba.

— Nos hát tetszettem?

— Hogyne tetszett volna.

— De neked tetszettem-e?

Megezirongatta az arozát, s azután lassan hozzahajolva a vállára hajtotta fejét.

A tegezés és ez az egész kedélyes pajtáskodó modor még a régi időkbeli való volt.

Abból az időből, mikor még Bede Piroška kezdő kis suttószínű-znöcske volt, ezek az előkelő urak pedig akik itt ülnek mellett kopott színész-növendék-k, ismeretlen nevű poéták és kis riporterek.

Az ő barátságuk abból a szép időből való. Abból az örökre feledhetlen szép időkből mikor az élet legkisebb gyönyörére is sovar szemmel néztek, mikor még egy jó ebéd vágyaik netovábbja volt, és mikor még irigykedve néztek azokra akik kocsin jártak. Abból az időből, mikor még semmijük sem volt meg sem az élet kényelméből, sem a dicsőségnek baberaiból — semmijük sem volt és mégis mindenök volt: mert fiatalok voltak.

Még akkor barátkoztak össze, abba a kedélyes bohémvilágba, melynek szürke nyomoruságára az ifjuságnak és a kedélynek ragyogó sugarai hirtettek fényt és derűt.

Azóta szép kis idő telt el! A vékony pénzű, vékony dongájú legényekből tekintélyes urak lettek, akiknek az élet már mindent meg adott, amit csak kívántak; elismerést, hírt, tisztességes megélhetést s a kik mégis azóta

hányszor visszakivánták azt az időt, mikor még erős perben állottak az étellel és harcoltak vele fiatalos lelkesedésük és tűzük teljes erejével.

Azóta sok megváltozott a kis Piroskából hres, nagy művész lett. Szerencséjére idehaza nem boldogult, kikerült a külföldre s ott hamarosan megcsinálta a karrierjét. Szép volt fiatal és tehetséges, könnyű volt neki az útja.

Lehet, hogy idehaza is vitte volna valamire, de óriási akadálya volt az a szürke fejű ur, akinek most a vállára hajlja fejét.

Akkor még szép fekete haj volt a főn s a legény szép legény volt és Piroška nagyon szerelmes volt bele. Tisztességes, becsületes, ostoba szerelem volt ez. Nagyon fiatalok és nagyon tiszták voltak mindketten és nagyon szerették egymást.

Két igazi művészlelek tiszta, nemes találkozása volt ez a szerlem az ifjuság első tavaszának friss, zsege virága, az igazi első szerelem az első, tiszta lángolások minden illatával, költészetével és lélek batorlanságával.

Ez a szerelem fejlesztette ki lelkeikben a fesledező tehetséget; ez a szerelem adta meg a leány hangjának az édes mélabus csengését és játékanak azt a kedves bájt, mely szinte lesugárzott a színpadról ha ő ott volt és ez a szerelem sugalta a fiatal embernek azokat az édesbus végtelenül hangulatos dalokat, melyeknek sorait most neki, a híres írónak aranyával fizetnek s melyet akkor csak nagy

kérésre, könyörgésre adott ki egy képes újság. Nyomoruságban s amellet édes boldogságban így múlt el felettük egy év első találkozá-uk óta. A fiu szerelme s leány hűsége távol tartotta a leánytól az udvarlókat, de távol tartotta a leány szereacséjét is. Senki se tett ajándékban egy lépést sem. Ki is tett volna ingyen, szerelmi viszonzószolgálat nélkül? És szegény Piroška akár elete végéig ott rekedhetett volna abban a rongyos kis alföldi városban, ahol Pál Zoltán ur a versirástól és abrandozástól megmaradt idejében riporteskedett egy ottani fiók Timesnél.

Szegény fiu ott állt a halhatatlanság konyhájának pitvarában és látni kellett, hogy a szerkesztője hogy kolyvasztja napról napra össze a dicsérő cikkeket a másik énekes nőről, a másikról, aki nagyon jó volt többek közt a szerkesztő urhoz is.

Ő egy árva szót se irhatott az imádtottjáról. Kereken megtiltották neki elcsapás terhe mellett:

— Verseket firkált a maga orleáni leányáról, amennyit csak akar, de holmi dicsérő kritikákat ne merjen beleloponni a lapomba, mert kiteszem innen a szürét.

Ezt mondta a szerkesztő ur! Nagy oka volt rá, hogy mondja. Neki, a híres hódítóknak neki, a felelős szerkesztőnek az az ostoba leány kiadta az útját. Nem akart a szeretője lenni! Hja így nem lehet haladni a művészet útján, ha holmi koldus versfirkálókat szeretünk!

És a közönség hiába lelkesedett érte. A lap addig dicsérte a másik énekesnőt, míg a

érvényes legyen: ahhoz szükséges még — az anyaszentegyház parancsa szerint — hogy császári és királyi fenséged előtt, mint az egyház meghatalmazott szolgája és az ön által kiválasztott jelenlévő tanúk előtt igen szavával kijelentsék, hogy a jelenlévő fenséges menyasszonyt, Zsófiát, Chotek grófnőt valósággal és törvényesen feleségül veszi s hogy vele mind haláláig házas közösségben élni kíván.

A kir. herczeg hangosan, szilárd hangon mondotta:

— Igen!

Erre a pap folytatta:

— Most már önt, méltóságos menyasszony, kérdelem: akarja-e igen szavával kijelenteni, hogy a jelenlévő vőlegényt, Ferdinánd, főherczeg ur ó császári és királyi fenséget valóságos és törvényes férjéül fogadja s hogy vele mind haláláig házas közösségben élni kíván?

Chotek grófnő is határozottan és hangosan mondotta ki az igent s menyasszony és vőlegény e pillanatban egymásra, néztek mély tekintettel.

A pap erre stóljájával összekötötte a mátkapár kevét, így szólván:

— Most tett fogadalmuk külső jeléül fogjanak kérem kezet, én pedig összekötöm kezüket az Istenről eredő lelkészivátság szimbólumával s összekötöm önöket szent életközösségre Istennek, az Atyának, a Fiúnak és Szentléleknek nevében, amen! Emlékezésül ez ünnepi órára s örök emlékére annak, a mit most Isten oltára előtt egymásnak fogadtak, kegyekedjenek kölcsönösen fölhuzni ezeket a megszenlett gyűrűket.

A királyi herczeg és Chotek grófnő erre átadták egymásnak a jeggyűrűt s a felkiatya ekképpen szólt:

— Ezek a jeggyűrűk legyenek mindenkori tanúi az önök zavartalan családi boldogságának, ez most forró kívánsága sok millió szívnek, különösen azoknak, a kik most a közepükben vannak. Minthogy azonban csak a mindenható Isten adhatja és teljesítheti mindazt, a mit óhajtunk és remélünk: imádkozunk Istenhez.

S erre elmondta a Miatyánkot.

Mikor az imádság utolsó szava elhangzott, akkor Néaheiser főtanító elénekelt az osztrák himnusz (a Gott erhalte!) s énekét önmaga kísérte az orgonán, mely a főoltár mögött áll.

Az esperes most misét mondott s ezzel vége volt a nevezetes ünnepi aktusnak.

A társaság azután villásreggelire ment, e ül a kir. herczeg Hohenberg herczegóval Közvetlenül az esküvő előtt érkezett meg a király kézírata, mely Chotek grófnőt Hohenberg herczegnővé teszi ki. Az új par most ragyogott a boldogságtól. Szoroson egymáshoz simulva mentek egymás mellett.

Az esküvő előtt a következő távirat érkezett Ferenc Ferdinánd kir. hg. főudvarmestertől hivatalához:

„Ó császári és apostoli királyi fensége ó cs. és kir. fensége hitveset, szül. Chotek grófnőt legkegyelmesebben az örökös tartományok hercegeinek rangjára emeltetett emelni Hohenberg névvel és ó hercegi kegyelmessége predikátummal. Kérem excellenciáda, szivekdjék ezt szerencsekívánatommal együtt a herczegasszony tudomására hozni. Goluhovszki.“

Tóth József bucsuja.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, jul. 3.

A maga egyszerűségében is mélyen meghatározó jelenet volt az, mikor debreczeni főiskolánk agg professzora, Tóth József utoljára ült, utoljára beszélt a hosszú zöld asztalnál ott a tanári szobában kartársaihoz.

Igen, a múlt hó 28-án d. e. tartotta az ev. ref. főgymn. tanárkar a lefolyt iskolai évben utolsó rendes közgyűlést. Mikor az igazgató megtette a jelenéseket s a tárgysorozatot letárgyaltatott, felemelkedett a tanárkar Nestora, az ősz Tóth József, hogy megköszönje a kollegáinak azt az igaz ragaszkodást, a kartársi tiszteletnek és szeretetnek azt az őszinte megnyilatkozását, melyről őt a tanárkar akkor, midőn nyugalomba vonulását bejelentette, jegyzőkönyvi kivonatban biztosították.

Az a férfi, ki 50 éven át bizonyította be azt az ifjú tüzet és erőt, melyet benne utolsó éveiben is ép úgy csodáltak, mint mikor élte tavaszán volt, az a férfi, ki a sors sok s keserves zivatarja közt mint erős tölgy állott, most a megindulástól remegő hangon mondta el bucsuját. Beszédét egész terjedelmében ide ígatom:

„Miután e tanévvel az én tanárkodásomnak is bejárul az ajtaja, kötelességemnek ismerem szívem mélyéből fakadó hálás köszönetem nyilvánítani mindazon rólam való

szíves megemlékezésekért és jó kívánatokért, mely tanárkari jkv. alakjában nekem megküldetett. Valamint ifjú koromban a virágokat szerettem, azokat összegyűjteni, megtartani mindig gyönyörűségemnek tartottam: a rólam való szíves megemlékezését, jókívánatait a tanári karnak ép úgy megőrzöm öreg napjaimra. Most, midőn tanárkodásomnak végén állok, visszaemlékezem azon időnkra, mikor tanárrá lettem s most is elmondhatom, hogy az ifjú kor költői lelkesedésével léptem a tanári pályára s ezzel a lelkesedéssel igyekeztem kezelni azt a tantárgyat, melyet szerettem, a matheizist, költői lelkesedéssel igyekeztem azt kezelni csaknem egy félszázadon keresztül és legnemesebb ambicióm volt megfelelni tisztességesen kötelességemnek, ezért nem lehet csodálkozni azon anyai csapásai után a sorsnak, hogy elfeledkeztem arról, hogy az idő árja fejem felet elhaladt, hogy mint ember 77, mint tanár pedig csaknem 50 éves vagyok és s licet e emplis parvis pró grandibus uti, olyan formán jártam, miot XII. Karoly svéd király, kit a pultavai ütközetből erővel kellett kivinni, mert a csata éltető eleme volt, a háboru életével volt összeforva és mikor kivitték is, vissza fordulva bámult az elvesztett csataterre.

Fogadják hálás köszönetemet irántam tanusított jóindulatukért, kérem a jó Istent, hogy mentse meg mindnyájukat azon csapásoktól, melyektől engemet a sors meg nem kimélt és azon keserű emlékektől, melyeket nekem el kellett szenvednem. Adjon az Isten Önöknek erőt, egészséget tanári pályájuk bevégez sehez és adja az isten, hogy nagyobb megelégedéssel végezhessek tanári pályájukat! Engem pedig tartsanak meg nagybecsű emlékezetükben!

Erre az ev. ref. főgymn. igazgatója a tanári kar nevében válaszolván, a következőket mondta:

„Kétségtelenül egy fél század az ember életében akkora hosszú és szép idő, ha azt az ember nem a közelet terén forgalódva tölti is el; de hosszabbnak s mindenesetre szebbnek és tiszteltetlenebbnek tűnik fel az ötven év akkor, midőn azt egyetlen közintézetnek szentelve folyton ifjú kori lelkesedéssel teljes odaadásal, kötelesség érzettel, tudomány és igazság szeretettel, egyszóval oly erényekkel és tulajdonságokkal, melyeket a tanítói állás kíván az embertől: épen a tanügyi szolgálatában töltjük el.

publikum is elhitte, hogy az a jobb. A reklam mindent póol a reklamot semmi.

Az év végén a leány szerződés nélkül maradt s elutazott Pestre az édes anyjához, aki szegény mosóné volt. Iszonyu nap volt az mindkettőjükre, mikor elváltak. A fiu még csak fel sem kísérhette, mert a szerkesztő ur nem ereszlette el. Levelek jöttek mentek azután mindennap, de nem sokáig. Egyszer csak a leány levele elmaradt. Az utolsó levelében azt írta, hogy szörnyen ráunt már a nyomoruságra s hogy édes anyja szemrehányásait nem képes már elviselni.

A fiu a legrosszabbtól tartott és felutazott Pestre. Bánta is már, akkor, hogy a szerkesztő felmond-e neki vagy sem. Ha Piroška él még, akkor többé úgy sem hagyja el, ha pedig meghalt, akkor ő sem él tovább.

Odafönt az öreg mosóné nagy örömmel mesélte el, hogy Piroskát elvitték Bécsbe s ott énekelt tanítják. Valami gazdag ur vitte el, aki majd taníttatni fogja. Azt hitte, hogy menten összeroskad a szörnyű hír hallatára.

— Nem ő nem követett el ilyen becstelenséget — ordított a vén asszony fülébe kétségeseesen.

— Kikérem magamnak, hogy az becstelenség volna! Milyen szamar maga, hogy még azt hiszi, hogy a leányom egy ilyen szerencsét eldob magától! Vagy talán azt akarta volna, hogy koldulni menjen, az ő gyönyörűséges szép arczával, patyolat nyakával s azzel a hangjával, a miről az az ur is azt mondta, hogy milliókat ér!

Még szerencséje volt, hogy hozzá nem

vágott a dühös asszonyság valami vasalófelét.

Mint a bolond úgy tánorgott ki! Elő dolga volt utnak indulni. De ehhez pénz is kellett volna! A legörültebb terveket forgatta az eszében, hogy gyalog megy fel Bécsbe s ott megfojtja mindkettőt. Különösen a gyilkossági módszer nyerte meg tetszését. Hogyne nyerte volna, mikor ehhez nem kellett semmiféle fegyvert vásárolni. A két kéz elvezet mindent.

Hanem egy pár napi éhezés és a hajléktalanok menhelyében való tartzkodás okosabb gondolatokat eszeltett benne.

S elhatározta, hogy máskép áll bosszút rajta. Ugy, hogy felküzdje magát az első közé s akkor rá se néz Piroškára. Hogy lássa akkor az a hűtlen leány, hogy kit dobott el magától.

Micsoda értelem, gyerekes gondolat volt! S most, hogy mosolyogva gondol rá vissza mintha mégis lett volna része a Piroška hűtlenségének az ő karrierje gyorsaságában.

A küzdelmet gyerekes daczból kezdte meg, az első szenvedélyes hangot a gyűlölet adta a tollára s a szegénység becstelenségének lelkéig ható feljajdulása volt benne az első szindarabjában, melyet óriási siker kísért.

Ékkor négy év óta elválásuk után, ekkor látta az első levelet Piroskától. Gratulált a sikeréhez és kérte, hogy ne haragudjék reá, aki mindkettőjük érdekében tette azt amit tett.

— Így te is megcsináltad a magad utját és én is! S meglásd fogjuk még szeretni egymást!

És Piroškának igazat adott a közel jövő. Mert mikor ezután nemsokára már, mint híres nagy művész négyeszer Pestre jött hangversenyezni valami jótékony célra, hat Pál Zoltán ur volt az első aki a szállodában bejelentette magát nála.

S azóta nagyon okosak lettek mindketten! A két naiv lelkű idealistából rafinált modera századvégi ember lett, tele önértéssel, számíttással, elbizakodottsággal és egy csomó más sok tulajdonsággal.

Az ábrándok, kora lejárt és a sikerek fényes mezején megkérgesedett lassanként ez a két gyermekes naiv lélek is.]

De most míg Pál Zoltán ur hirtelenében végiggondolja a múltat, egyszerre csak úgy érzi, mintha valami sajgó fájdalom vonaglanék végig a lelkén, míg simogatva a vállán, nyugvó szép kezet, halkán mondja:

— Szép voltál! Nagyon tiszttel! Ugy mint akkor először.

A hangja remeg mikor mondja: — Akkor először!

S agyába tolul a tiszta, fehér múlt, a becsületes fiatalság emléke, mikor még a vér legforróbb lüktetését is lehűtötte a naiv idealizmus.

Akkor először! Mikor még a kék szalagos fehér ruhácska úgy illett ahoz a bájos érintetlen fiatal gyermekhez.

— Csakugyan úgy tetszettem, mint akkor először. Kérdezi a művész újra. Tudod, mikor az első felvonás után bejöttél az öltözőbe és azt mondtad, hogy megöled magad, ha meg nem csókolhatsz.

Hog azt két Dicsőségeknek, könyvnyel járt hető an reczen egyik fá domány nyomdá a magy jain ék Ez kolttá t alkotás: gaszkod Fel nyomda Me akármel elő Deb létét, m így, a l ha már inkább van kit leg foly tatásnal De hajló v nyilt ú mot ter ezt a v elfogott tartom. El hogy a szükség lebb sz a város vállalat fogja s: lajbit, M

kétszer a borba

Me san hoz

A táskodó volt.

At ka kezd előkelő kopott poéták

Az való. Al mikor a szemme gyeik n ve nézt az időb sem az babérai minden M

kedélye morusá gyogó s

A pénzü, urak le adót, s tisztess

Tisztelt és szeretett kartársunknak ilyen 50 év jutott osztályrészül, s ezek nevében mondhatom nem tekinthet egyáltalában a vesztés hadvezér pillantásával és gondolatával vissza arra a csataterre, a melyet oda hagy. Hiszen a mióta ifju korában publicus preceptorként ez ősi intézménybe lépett, és a mióta rendszer tanárnak megválasztott: a Tóth József neve szájról-szájra jár, mint olyan tanáré, ki a tudományban való jártasságot és alaposágot élvezetes tanítással, a tanítói szigorú és fegyelmet, s a kötelesség teljesítés megkövetelését a tanítványok iránt való szeretettel s atyai jóindulattal folyton párosítani tudta. Tisztelt kartársunknak az erényekkel szerzett érdemei a tanügyi felsőbb hatóságok által is nem egyszer voltak már ragyogó példaként az utódok elé állítva. Az olyan csataterre, melyen annyi diadalt aratunk s melyen annyi babért szereztünk, szomorúan tekinteni vissza egyáltalában nem lehet okunk. És a midőn kartársaim nevében a tisztelt szeretett kartársaimtól bucsút vesznek, egyszersmind alkalmat veszek magamnak arra, hogy az elválás pillanatában előszóval is tolmácsoljam a tanintézet érdekében 50 hosszú év alatt folyton testi és szellemi frisseséggel a közmegelegedésre folytatott működéséért: tanárkarunk legmelegebb és legbálsabb köszönetet azon kijelentéssel, a mi mondhatnám, tudva van az egész ország előtt, hogy a Tóth József neve nemcsak a főiskola annaleiseiben arany betűkkel van beírva.

Kivanom, hogy jól megérdemelt nyugalma, melyet magának annyi érdemekkel biztosított, legyen verőfenyes, s mindazon csapasokért, melyekkel a sors súlytotta, nyújtson a gondviselés kárpótlást agg napjaira zavartalan boldogság élvezetével!

Vigye el magával a mi kartári szeretetünket és tisztelőnket, s legyen arról meggyőződve, hogy emléke nemcsak jegyzőkönyvünkben, hanem szívünkben is élni fog.

Ugy tudjuk, hogy a tanügyi felsőbb hatóság legfelsőbb helyen kéri a jól megérdemelt kiütetést, a mi erős meggyőződésünk szerint nem is maradhat el. Mikor ez megjön, bizton hisszük, hogy azon sok ezer tanítvány halás csoportjával, kik ekkor alkalmat vesznek magoknak, hogy a szeretett agg professzor nyugalomra szánt napjait az emberi hála — e ritka, de kedves ajándékkal megédesítsék — együtt érez, együtt ünnepel majd az a nagy közönség, melynek szolgálatában

— S te megcsókoltál! Az első tiszta szüzi csók! A kis Lili csókja!

Elhallgattak mindketten. S amint egymás kezét fogva, néztek egymásra, egyszerre csak mind a kettőjük szemé telefutott könnyel.

És a társaság tapsolt: — Bravó! Pompás jelenet! Milyen kár, hogy nem riporter már közlünk senki. Milyen csinos kis művészeti hirt lehetne írni erről a jelenetről!

De ez a hirtelen jókedv csak olyan lát-szólagos volt. Mert hamarosan elhallgatott az egész kompanya. S valami mély szomorúság sűrűre fagyának a lassu leereszkedését érezték a vén bohémek. Mintha csak sejtették volna, hogy mit sirat az a két ember. Azt amit ők is mindnyájan sirathatnak. Az ifjuság és a tiszta ábrándok korának örökre való elmúlását.

Az ő könnyeik pedig folytak feltartóztatlanul. A multat, a szegényes, tiszta multat siratták a jelen gazdag, dicsőséges fenyében.

És a kis Lilit, a fehér, tiszta, kis Lilit, akinek a halála most jutott újra az eszükbe, most, hogy feltámadt ez a híres, csodás Lili, akinek kapráztató művészete maga a megtestesült tökéletesség s akinél még is sokkal többet ért, úgy érzik mind a ketten — az a régi, az az első Lili, a ki egy koldus poétáskát szeretett.

az agg professzor egy ember eltet töltött s a mely nagyközönség leghőbb óhajta csak az lehet, hogy vajha minél több ily önzetlen és ily nagy érdemű munkása lenne?

(D—y—r.)

Értekezlet a lelenczház ügyében.

— Saját tudósítónktól. —

Lapunk a »Debrecezen« hosszabb idő óta élénk figyelemmel kíséri azon mozgalmat, melynek célja lelenczház felállítása Debrecezenben. Igaz örömmünknek adtuk kifejezést annak idején a vasárnap megtartott értekezlet összehívásán is, melyről sajnos, térszűke miatt nem közölbettünk tudósítást. A mit elmulasztottunk, azt ma a következőkben pótoljuk.

Szép és distinguált közönség gyűlt össze tegnap a városbáz nagy tanácstermébe gróf Degeofeld József főispán előklete mellett tanácskozándó a Debrecezenben felállítandó gyermekvédő egyesület és lelenczház tárgyában.

Felüzenegetés órákor nyitotta meg a főispán az értekezletet, mire Roncsik Lajos kulturtanácsnok felolvasta szépen kidolgozott memorandumát, mely odakonkludált, hogy állítsanak fel Debrecezenben gyermekvédő egyesületet s lelenczházat.

Ezután megindult a diszkuzió. Dr. Kenézy Gyula gyermek menház mellett érvelt. Csiky Lajos is gyermekvédő egyesület hangoztat. Kuthy Zsigmond szerint Debrecezenben még nem oly romlottak az erkölcsök, hogy lelenczház kellene, de annál nagyobb szükség van gyermekvédő egyletre. Hozzászólt még Dr. Bakonyi Samu, dr. Kola János és Komlóssy Arthur, mire az értekezlet kimondotta, hogy Gyermekvédő egyesületet és Lelenczházat felállítani szükségesnek találja.

Mire az alapszabályok kidolgozására egy szűkebb körű bizottságot küldtek ki Roncsik Lajos elnöklete, oly czébből, hogy szeptember hó elejéig nyújtsák be dolgozatukat a nagy értekezletnek, hogy az az egész elaboratumot a szeptember hó végén tartandó városi közgyűlésnek bemutathassák.

H I R E K.

Mese a beteg orvosokról.

— Időszerű példa. —

Hallgasd mesémet kedves magyarom!

Volt egy hatalmas kórház egykoron. S volt ennek sok nagyhirű orvosa. De betegit nem gyógyítja soha. Mivel magának volt baja elég. S a gyógyirt erre sem találta még.

Az orvos-népség fogta hát magát, Becsukta a kórháznak kapuját, Fürdőre, falura üdülni ment. — És a sok beteg mit tett odabent? Imádkozott, kérve az ég uratól, Hogy orvosa soká maradjon távol. S aztán. . . Meggyógyult mind a nyavalyás. Ekkép beszél ezt a krónikás.

Ezért hát vád ne hangozzék ma el, Hogy az országgyűlés csak szünetel. Reméljük, hogy meggyógyul a haza, Ha még soká üdüli sok orvosa.

Kina.

Vén Kina — mondják — immár közös zsák-mány

Milliárd kinézer él ott egymás hátán. S mi azokat majd mind bekebelezzük, A copfot megtéppazzuk, oszt, letesszük. — Vén Európa, jól gondold meg ezt: »Kinait fogsz majd, de ő nem ereszt.«

* **Az új iparfelügyelő.** Harsányi József debreczeni iparfelügyelőt a miniszter a központra Budapestre rendelte be. Együttal intézkedett, hogy a debreczeni iparfelügyelőség vezetését Krentzer Balázs gépészmérnökji eddigi kázanvizsgáló vegye át. A kázanvizsgálói állásokat a miniszter beszüntette s a kázanvizsgálói teendőket ezentul a kerületi iparfelügyelő birta meg.

* **A felsőleányiskola új tanára.** Az ev. ref. felső leányiskola igazgatótanácsa a megüresedett pedagógiai állásra egyhangulag S á f r á n y Lajos tanárt választotta meg. S á f r á n y Lajos a debreczeni ev. ref. theológiának volt hitűnő hallgatója.

* **Révész Kálmán Debrecezenben.** Révész Kálmán kassai ref. lelkes és eseperes balhatatlan Révész Imre fia tegnapi Debreczenbe érkezett, hogy részt vegyen azon találkozóon, melyet a 21 évvel ezelőtt érettségi vizsgát tett tanulóknak rendeztek. A tanuló-társak közt van: dr. Magoss György ügyvéd, városi tb. főügyész, — Muraközy László gyógy-szerész, Nagy József tanító kezezei tanár stb.

* **A kózkórház betörői.** Lapunk tegnapi számában mezmélteztük, hogy a kózkórház iroda helyiségebe ismeretlen tettesek betörték. A rendőrség bűnügyi osztálya a vizsgálattal Dobos József rendőrbiztost birta meg, aki azt erélyesen vezeti. — Eddig már kiderített annyit, hogy a betöréses lopást ismerős embernek kellett cselekedni. Mert oly bámulatosan ügyesen végezte munkáját, csak azokat a fiókokat törte fel, a melyekben tényleg pénz szoktak tartani. Nyugodtan végezte munkáját, elég ideje maradt volna a Wertheim szekrények feltörésére is. A jeles alak azonban ezt nem tette, megelegedett az aprópenzzel. A lopott pénzt azonban bajosan fogja sokaig élvezni, mert hamarosan hurokra kerül.

* **Berczik Árpád Debrecezenben.** — Berczik Árpád miniszteri osztálytanácsos, a sajtóiroda vezetője a Hymfi dalainak szerzője tegnap délután városunkba érkezett. A kiváló író az államvasutak indóházánál V e c s e y Imre tb. főjegyző fogadta. Először is a polgármestert kereste fel Berczik Árpád, s a délután az ő és városunk előkelő férfainak társaságában töltötte el. Este Simonffy Imre kir. tan. polgármester a Dobos pavilonban szűkebbkörű vacsorát rendezett, melyen a debreczeni közönséget P o l g á r i Bálint és S z e n t e s i János képviselték. Berczik Árpád meglátogatja a hortobágyi pusztát is, a hol F a r k a s Berti bátyánk kalauzolása mellett nézi meg a pusztá különlegességeit.

* **A kabai nádudvari vasút.** A kereskedelemügyi miniszter rendelete alapján folyó évi július hó 11-én tartják meg a Kabától Nádudvarig tervezett kelyérdekű vasút közgazgatási bejárását. A vonat 9,2 kilométer hosszú és egy közbeső állomást kapna. A tárgyalás a nádudvari községhezánál kezdődik deli 11 órákor.

* **Halálra kínzott asszony.** Tó-Keszti történet. Takács József kocsis leány elvett feleségül egy cselédeányt. Eleinte boldogan éltek együtt; de a fauban nemsokára pletykázni kezdtek az asszonyok, hogy Takács Józsefet megcsalja a felesége, nem volt az már lánykorában sem jófele perszóna. A kocsis durva volt es vad, eleinte nem hitt a mendedmondáknak; de később megfogamzott lelkében a gyanu, különösen, hogy az asszonya

egyszer késő este jött csak haza és azt mondta, hogy a rokonainál volt. Dühét azonban elfojtatta. Kikocsizott feleségével a kukorica-földjükre, ott letépette az asszonyt és revolverrel fenyegette: vallja be, van-e kedvese. Az asszony egre földre esküdözött, hogy nincs; aztán később szinte negédesen odavágta:

— Leánykoromban volt; de azért becsületes lány maradtam.

A kocsisnak agyára szállt a vér, lerántotta a kocsirolót a szij-istrángot és azzal addig verte az asszonyt, amíg alétlan össze nem rogyott; aztán labainál fogva odakötözte a lóhoz, azt szál don eresztette és hatalmas ostorcsapással neki indította a pusztának.

Körülbelül négy kilométert vágathatott így a ló az országuton, míg emberek jöttek és a borzalmas fogatot letartóztatták.

Mikor a lovat elfogták, az asszony még életben volt. — Testéről — mely több sebből verzett — csafatokban lógott le a ruha s arcát is összevissza zúzták az országut kiálló kövei.

Az asszonyt beszállították a közszébe, azonnal értesítették az esetről a körorvost, kinek véleménye szerint Sakácsné életbenmaradásához kevés a remény.

A kegyetlen férjet letartóztatták és átadták a Biróságának.

* **A jászói prelátnak meghalt.** Kassáról rövid távirat jelenti, hogy Benedek Ferencz, a jászvári premonstrai rend prelátnak, aki hosszú ideje betegkedett már, ma meghalt. Utódja Takács Ferencz, akit csak nem régen neveztek ki koadjutorrá, azonnal Jászóra utazott.

Az elhunyt prelátnak mint szegény szülők gyermeke 1826 november 19-én Szepes-Tepliczen született. Mar mint diák is mindig az elsők között volt. Tanári működését 1851-ben kezdte Rozsnyón, a honnan 1854-ben Eperjesre, 1859-ben Nagyváradra került. A kassai főgymnasiumnál 1862. óta működött hét évig mint a matematika és fizika tanára, azontul pedig e katedrák megtartása mellett egyúttal mint igazgató. 1887-ben a kassai királyi konviktus kormányzójává nevezték ki, 30 éves tanári működése alkalmából a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1893. május havában a jászvári préposttá választották és mint ilyen a főrendiháznak is tagja volt.

* **Kossuth Ferencz betegsége.** Kossuth Ferencz állapota — mint sajnálattal értesülünk — valamivel rosszabbra fordult. Az izületi csusz ugyanis, mely eddig csak a jobb kezét támadta meg, áthúzódott lábaira is és nagy fájdalmat okozott. Kossuth Ferencz, akit orvosa, Müller egyetemi tanár naponta meglátogat, kénytelen lesz e miatt hosszabb ideig ágyban maradni. Fájdalmi ma már csökkentek. Barátai közül számosan látogatják meg József-köruti lakásán.

* **A szatmári dalünnepély.** Tegnap érkeztek haza dalárdistáink a szatmári dalünnepélyről, mely minden tekintetben fényesen sikerült. A dalünnepélyen hirdettek ki a Tiszavidéki dalszövetkezet pályázatának eredménye, melyről egyik Nagy-Károlyi lap a következőket írja:

Dr. Bródy Miklós városunk fiát, ki oly sok ízben szerzett már babért különösen a sakkjáték és zeneművészet terén kiváló tehetségével, tegnap igen szép kitüntetés érte. Ugyanis a Tiszavidéki Dalszövetkezet 100—100 korona díjat tűzött ki egy mű és egy népdal megzenésítésére. A beérkezett pályaműveket a jelenlegi szatmári dalünnepélyek alkalmából összehívott jury tegnap bírálta el s mindkét pályadíjat egyhangulag Bródynak ítélte oda. Pályadíj-nyerterest erről táviratilag értesítették Szatmárról s számosan gratuláltak. — Örömmel regisztráljuk e kitüntetést!

* **Gyilkos pénzügyőr.** Hogy a főváros közvetlen tőszomszédságában minők a közbiztonsági állapotok, azt mutatja a következő

eset is. Hugemayer János vasesztergályos a múlt szombaton együtt sétált nyasszonvával az Erzsébetfalva melletti erdőben. Egy pénzügyőr valamí szóváltás miatt belekötött a fiatal párba s kirántva kardját, több halálos szurást ejtett Hugemayer Jácson, azután elmenekült. A megsebesült embert a mentők szállították a budapesti Szent István-kórházba. A gyilkos fináncz kiétőt eddig nem tudták megállapítani.

* **Hegedüs miniszter Székelyudvarhelyen.** Udvarhely megye iparfejlesztő bizottsága segítségével a kereskedelmi miniszter érkezése alkalmából a Székelyföld iparosai iparkiallítást rendeztek. A kiállítást a főrealisk. tornatermében vasárnap reggel nyitotta meg Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter. A miniszter családjával ma reggel 8 óra 30 perczkor külön vonattal érkezett Székely-Udvarhelyre. — A vasúton Holla k Arthur ídispán fogadta, — a kinek üdvözlő beszédére a miniszter sok biztató szóval megemlékezett a Székelyföld iparáról s megígerte, hogy mindent el fog követni felvirágoztatásá érdekében.

* **Egy magyar vivó győzelme.** A párisi kardvivási versenyen a magyar vivók közül Hoch Hugó H., a fővárosi Vivó-Klub tagja is részt vett s oly előzősen osztályoztatott, hogy a jury határozata folytán aranyérmet nyert.

* **Franciaország első gránátosa.** — «Franciaország első gránátosa» címet adott I. Napoleon, La Tour d'Auvergne nek, a bretagnei kaplárnak. A mikor La Tour d'Auvergne elesett a csatamezőn, Napoleon rendelkezése az első gránátosrezred napiparancsainak kihirdetése előtt a szolgálati tiszt mindig a következő kérdést intézte a katonákhoz:

— Ki volt La Tour d'Auvergne?
A legöregebb kaplár erre előlépett és így szólt: A császár első gránátosa, ki hősi halált halt a becsület mezején.

A vitéz katona emlékenek halás szülővárosa szobrot emelt, melyet a minap lepleztek le Barhaixben a francia hadügyminiszter jelenlétében.

Lelekemelő jelenet volt, midőn a hadügyminiszter felelevenítv Napoleon rendelkezését, a leplezés után kérdezte a kirendelt katonaságtól:

— Ki volt La Tour d'Auvergne?
És miközben a zászlót meghajtották szobor előtt, a rangban a legidősebb kaplár harsány hangon kiáltotta:

— Franciaország első gránátosa, meghalt a becsület mezején?

* **A rab diákokok vizsgája** Szegedről írja levelezőnk: A szegedi csillagbörtön iskolatermében tegnapelőtt kora reggeltől estig az iskolázó rabokat vizsgáztatták. Agrima Gyula és Sandor Rezső tanítók faradoznak évről-évre azon, hogy a tanulatlan rabokat kioktasák. Az ideitanev most ért véget a csillagbörtönben, ahol megtartották a záróvizsgálatokat. A különböző hitfelekezeti rabok először a vallásból vizsgáztak hitfelekezetek szerint az illető lelkészek előklete alatt. Aztán a magyar nyelv, földrajz és számtalan került sorra. A rab diákok nem minden felelem nélkül állták ki a vizsgálatokat, melyeken többen szorgalmukkal és értelmes feleleteikkel is kitüntek, elannyire, hogy a börtöniskola tizen-négy tanulója jutalomban is részesítették, amennyiben husz forintot osztottak ki közöttük. A vizsgálatok delután öt órakor érték véget. A rab diákok most egy hónapi vakációt kapnak.

* **Üldözött romániai zsidók.** A havasalföldi oláh királyság buta kormányja elvesztésre szánt hű, munkás és derek alattvalókat, mert a vallásuk zsidó. Egymásután, csoportokban hagyják el hazájukat az üldözöttek. Nem atkozzak meg a mostoha földet, hisz szüleiket,

kedveiket takarja, csak bujdosnak reménytelennül, keresnek egy földzúrt, a hol nekik is szabad élniök Szegényen nyomorítottan hagyják el a szülői földet. Irgalmas szívű emberek nélkül mind éhen halnának. Utjokban bitsor-sor-aik és jószívű emberbarátok segítik fel őket. Tegnap egy csoport Nagyváradon utazott keresztül. A nagyváradi orth. izr. hitközség Ulmann Sándor előköt és Gabel Jakab iskolaigazgatót küldötte el bük. Vasárnap delelőtt a személyvonalal 60-an érkeztek ide. A pályaudvarnál nagy közönég várta őket. A neolog hitközség részéről Kecsk-méé Lipót főrabbi, Wechsler Adolf hitközségi elők Rteiner M. Albert, Krugstein Izidor, Roth János és több előjáróság tagja volt jelen; az orth. izr. hitközség részéről Schvarcz Antal elők, Bernfeld B., Ulman Félix, dr. Kurlander Ede, Jungreis Sámson, Weisz J. Miksa; Frankl Lázár s többen vártak. A neologok pénzzel segítettek, az orth. izr. hitközség pedig kenyéret, húst, pálinkát és dohányt adott a szerencsétleneknek.

A csoportban voltak. 1 kereskedelmi akadémiát végzett könyvvezető. Wahrman Miksa, aki több európai nyelven beszél és aki a csoportnak vezetője, továbbá Arhamovits Mór electro-technikus, 9 cipész, 9 szabó, 2 asztalos, 2 nyomdász. 5 szobafestő, 4 pék-mester, 3 keféző, 2 kocsis, 2 kőműves 3 lakatos, 3 kárpitos, 2 beröndkesző, 2 zappanos, 2 bádogos, 1 mézáros és nehány kereskedő, valamennyien munkaedzett férfiak. A csoportot budapesten az izr. hitközség várja s gyűjt számlára könyöradományokat. Becsben az «Alliance» vált számukra jegyet Hamburgig, honnan Amerikába mennek a hontalanok.

* **Angelotti dalszarnoka.** Angelotti dalszarnokában a mai előadás teljesen új műsorról fog lefolyni. Különös érdekességet fog kölcsönözni az előadásnak az, hogy Roland az ügyes komikus, kit már ismer a debreczeni közönség ma lép fel először. Először lép fel ma Pich is, a ki a tarsulatnak egyik érdekesege lesz. Ajánljuk a közönség figyelmébe a dalszarnokot, amely minden tekintetben megerdemli a partfogast.

* **A ki olcsón akar venni** hőrből pénz, szia és dohány tarcsát, sakk, dominó, sé abot valódi ezüst és ébenfából, dohányzó kék-zeteket, esernyő önműködő zarral, valamint mindennemű dohányzó eszközöket, tejték pipák, szipkák, száraz rendkívül nagy választékban Schwartz Dániel dohányzó eszköz különlegességei üzleében a Bika alatt.

* **Első Leánykiházasítási Egylet** m. sz. Folyó évi június hóban 1155 jutalékreszt irattatott be és naszjutalékok fejében 39256 korona 13 fillér fizetett ki. 1900 január 1-től június 30-ig beirt összes jutalékreszt szama 7340 és a kifizetett naszjutalékok összege 233.730 korona 1 fillér.

D. br. cz-n és Hajdumegye vezérképviseelője **Baum Miksa** Miklós-utca 11. sz.

* **Egy 4 gimnasiumot** és kereskedelmi szakfolyamot végzett, jó írásu fiatal ember iródi alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban

* **Egy 15—16 éves** leány nyomdai munkákra felvetetik Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában.

A kínai események.

Rendkívül komoly hírek jönnek Kinából. A napok óta szalorgó hírek megerősítik a legujabb, minden kétséget kizáró hírek. A nemet követet csakugyan meggyilkolták és ehhez most már semmi kétség sem fér. Arról meg nem érkezett megbízható hír, hogy melyik három követseg épülete maradt épen; úgy látszik, hogy az orosz-magyar követseg épületét is elhamvasztották. Az összes követek személyzetükkel a brit követseg-n találtak menedéket. Egy nankingi francia pap azt áviratozza, hogy Pekingben június 20-ika óta mézserolják az európaikat és a keresztényeket: az idegen csapatok zóta bevonultak Pekingbe. A nankingi alkirály a következő táviratot kapta Julu táboroktól:

A helyzet kétségbeesítő. Sürgősen kérek segítséget. Az idegen csapatok, szám szerint husz-negyvenezeren, már legközelebb bevonulnak Pekingbe. Négy napnál tovább nem tudom kitartani.

London, jul. 2.

A Daily Express jelenti Sanghajból, hogy az odaváló konzulátus területébe érkezett hivatalos távirat azt mondja, hogy mikor Ketteler német követ a követségek utcáján végig lovagolt, kínai katonák és boxerek rárohantak, lerántották a lóról és meggyilkolták. Holttestet a katonák kardjukkal szétdarabolták. A német és hat másik követség épüeteit később felgyújtották. Számos becsületes követségi szolgát meggyilkoltak és holttestüket a lángok köze dobták.

Paris, jul. 3.

A Soir a következőket írja: A pekingi német követ meggyilkolásának híre egész Európában mely hatást fog kelteni és meg fogja keltetni a hatalmak energiáját. A hatalmak még csak most lesznek majd igazán szolidárisak és minden lehető el fognak követni, hogy a gaz gyilkosságot megbosszúlják és hogy a többi követet, ha ugyan még életben vannak, megmentésük.

Az Aurora így nyilatkozik: A gyilkosság híre egész Európában vissza fog hangzani. A német követ meggyilkolásának elkerülhetetlen következménye lesz az özvegy császárné elmozdítása, sőt talán Kína fősztársa is.

Ay Echo de Paris ükkéből a következőket idézzük: A mikor azt látjuk, hogy Kinában ily borzalmas dolgok történnek és hogy a császárné és kormánya már csak a csócseléknel és a szoldateszkáival találja utolsó menedékét, akkor az európai hatalmaknak nem szabad tovább habozni, hanem a legnagyobb energiára kell magukat elhatározniok.

Sanghaj, jul. 2.

Hivatalos forrásból jelentik, hogy a kínaiak Sanghaj és a kiangvani arsenal között torpedókat helyeztek el és a Jangce folyó mellett Nanking és Vuszung között lévő erődöket olyan karba helyeztek, hogy ellenállhasson az idegeneknek.

Pétervári, jul. 2.

Kuropatkin hadügyminiszter a következő, tegnapi Takuban fűadott táviratot kapta Alexejev alengernagytól: Az európaiak 19-én ostrommal bevették a tiencini arsenált, amely erős támaszpontot nyújtott a boxereknek, akik sok kárt tettek az idegen negyedben. — Részletes tudósítás később.

Kiel, jul. 2.

A tengerész zászlóalj tegnap délután 3 órakor elindult Kinába. Az utcán és a vasuti állomáson óriási közönség búcsuzott el a zászlóaljtól. A tartaléklegénységet már behívták.

Tanügy.

A harmadik egyetem.

Hogy valamit elérni tudjunk, ahhoz első sorban egyetértés, a nemes célra irányuló egységes, erős munkálkodás szükséges.

Mem rosszakarattal tehát, de megvalljuk, bizonyos keserűséggel kell megemlékeznünk Debreczen város tarsadalmának vezérő emberéről akkor, a mikor a harmadik egyetem felállításának kérdésével foglalkozunk, mert lehetetlen nem konstatálnunk a lanyhaságot, vagy hogy erősebb, de semmi esetre sem igazságtalan kifejezéssel éljünk, a semmittevést, melylyel Debreczen városa e fellette aktuális, és nap, mint nap a megvalósulás felé mind erősebben közeledő fontos dolgot mellőzi.

Pár évvel ezelőtt az egyetem céljaira nálunk százezrek gyűltek össze.

Gazdag város vagyunk; van jogi és protestáns theologiai fakultásunk, városunk falai között igaz, ősi tisztaságban él Kálvin szellem, de vallásos türelmetlenséggel nem vádolhatunk bennünket; ha teljesítjük hivatásunkat a nerzeti szellemnek, a tudományosságunk a mindkettőnek szolgálatában álló protestantizmusnak erősítését, mindezzel csak hazánk javát munkáljuk; százados erénye városunknak, hogy ma is azok polgárai, a kik voltak: romaia tlan, a hazát szerető, a n a z á é r t é l ő polgárok; — százados érdeme főiskolánknak, hogy ma is az, a mi hajdan volt: a tudományosságunk szikla erős vára, — és miennyi kincsnek birtokában hagyjuk hogy nálunknál jóval szegényebb, hasonlíthatatlanul csekélyebb önyökkal dicsekedhetők helyek vegyék el előlünk a harmadik egyetemet, melynek birtokában nemzetünk, hazánk, egyházunk és városunk javára értékesítenők rengeteg kincsünket inkább, sokkal inkább, mint bárki más.

Kassának érdekét a tanügyekben a katolikus egyházterén egyaránt kitűnő ferfi dr. Takács Menyhért képviseli, s ő Kassának, más Szegednek, ismét más Pozsonynak csinált országos propagandát a harmadik egyetem ügyében, Debreczennek pedig amely város elfogulatlanul bíráló ítélet szerint is a legnagyobb alapossgal követelhetné magának a harmadik egyetemet, nincs egyetlen embere, aki szavát halatna ebben a végelenül fontos ügyben.

Idegen helyről, a fővárosból emelnek hangot az érdekünkben, onnan figyelemztetnek, onnan intenek, hogy szőljunk bele ebbe a dologba, mert megbocsáthaatlan vétet követünk el, a mikor néma szemmeltevéssel várjuk, — hogy a sült galamb a szánkba repüljön.

A «Magyar Szó» írja a következőket:

Említettük már, hogy Kassán mozgalom indult meg, a melynek célja annak demontrálása, hogy a harmadik egyetemet Kassán kell megszínálni. — A mozgalom vezetője a jászvári premontrai rend prépostkoadjutora, dr. Takács Menyhért, minden tiszteltünket bíró jeles ferfi, akiről szójatek nélkül is elmondhatni, hogy a fehér papok közül való s nem a fekete papok közül.

Síme megis, az ő vezetése alatt megindult és fejlődött mozgalom, a mikor odáig jutott, hogy a célját világosan meg tudja fogalmazni, mivel áll elő? Egy felekezeti egyetem tervével, egy olyan főiskolával, a melyben az univerzitás a katholicitást jelenti. És elő áll egy olyan egyetem tervével, a melynek a r. k. felekezeti jellege magától beszélően domborodik ki.

A kassaiak készítettek egy egyetem-alapítási programot, a mely szerint a harmadik egyetem első kara volna egy r. kath. theologiai fakultás. Jegyezzük ezt meg jól. Ugyanakkor, a midőn nemcsak felekezeti, hanem — mert hiszen a felekezeti egyenjogúság törvényeinkbe van beiktatva, — közjogi sérelem alakjában tárgyalatik az a kérdés, hogy a budapesti egyetemen nincs prot. theol. fakultás, hanem csak róm. kath., ugyanakkor terveznek Kassán egy egyetemet, a mely lemond ugyan az orvosi fakultásról, de legelső feltételül kívánja, hogy a róm. kath. theologusok magasabb kiképzését ó látja el. — Arról azonban, hogy protestáns theol. fakultásra is szükség volna egy szót sem szól.

Hogy ilyen tervet akár a magyar kormány, akár a magyar országgyűlés elfogadjon, azza, ugy hisszük, Kassán nem ámtja magát senki. Az egész magyar nemzet közönség meg van arról győződve, hogy szükségünk van egy harmadik egyetemre; de épp ugy meg van győződve arról is, hogy ettől a főiskolától távol

kell tartani minden felekezeti jelleget. Ha tehát Kassán csak ugy lehet egyetemet csinálni, mint azt a Takács Menyhért által készített memorandum mondja, — hogy t. i. amikor szervezetével bizonyos felekezeti megköltöttség korlátait vegye föl, akkor ez a terv egyáltalán nem diskutiálható.

Ha a harmadik egyetemen egy theol. fakultás állítása egyáltalán szóba kerülhet, csakis prot. theol. karról lehet szó. Mindenek előtt ezt kell elintézni. A kormány itt van nagy tartozásban és nemzeti szükségünk itt kialtanak erős és sürgős segítségért. Hogy ezt p. o. Kassán szerezhettük-e meg leginkább, nem vitatkozunk róla. Kassának van multja s még mindig nem végzett földesur. De ott van mellette Debreczen és ott van Miskolcz. Mi a kettő igazi gyűjtő helye a magyarságnak, fejlődő város, lüktető élettel, erős magyarsággal s mindenképpen ugy alkotva, hogy az egyházi erőnek ama hiányait, amelyeket 350 esztendő életünk reánk hagyott, ki tudjuk javítani.

Ilyen helyen kell keresni az új egyetemet és ilyen lélekkel. Ez pedig nem tiszta akadémikus kérdés, hanem nagyon is aktualitás, mert a hogyan készítik valamire nézve az előre gondolkodást, ugy lesz abból valóság.

Értesítés. Alulírott iskolaszék ezuton is értesíti a t. cz. szülőket es gyámokat, hogy a jövő tanévre a következőképen osztotta be az egyes osztályokba az osztálytanítókat illetve tanítónőket:

I. A leányiskolában:

Az I-ső osztályba: Brief Ilona k. a. tanító.

A II-ik osztályba: Simonovits Dezsőné urnő.

A III-ik osztályba: Lövinger Mórné urnő.

A IV-ik osztályba: Kuthi Zsigmondné urnő.

Az V—VI ik osztályba: Kuthi Zsigmond ur leányiskolai igazgató.

II. A fiúiskolában:

Az I-ső osztályba: Smilovits Mihály tanító ur.

A II-ik osztályba: Lippe József tanító ur.

A III-ik osztályba: Róth József tanító ur.

A IV-ik osztályba: Simonovits Dezső ur fiúiskolai igazgató.

Kelt Debreczenben 1900. évi június hó 29-én az iskolaszék üléséből Dr. Popper Mór elnök, Kuthi Zsigmond jegyző.

CSARNOK.

Magda.

Regény egy kötetben.

Írta: Sipos Béla.

(Folytatás.)

80.

A második felvonás végén Vas bekopogtatott Magda öltözőjébe.

— Szabad bemennem?

— Ki az?

— Vas!

— Tessék, tessék!

Magda épen bevégezte öltözködését. A tükör előtt állott, öltöztetője a fodrokat erősítette meg ruháján.

— Hol jár erre grót ur?

— Feljöttem megnézni A király katonáját!

— Ej, és csak épen azért?

— Épen azért!

— Szívesen adnék egy székot, de látja mindegyiken hever valami lim-lom.

— Köszönöm, de nem is szükséges, szék. Csak azt akarom megkérdezni, hogy hol vacsorázik.

— Itt a színház melletti vendéglőben.

— Megengedi, hogy mi is oda menjünk?

— Ön és ki?

— Szalánczy képviselő.
 — Szívesen, legalább eldiskurálunk vagy egy óráig.
 — Akkor hát jól van, előadás után megvárjuk, s elki-érjük.
 Szalánczy alig várta az előadás végét. Mikor a függöny legördült, a kijárat elé sietett, magával vonszolta Vast is.
 — Ha sikerül Magdát Székvárra vinni, boldog leszek öt esztendőre!
 — Ugyan miért?
 — Hát nem tudod felfogni, hogy engem egy kis kaland boldoggá tesz ki tudja mennyi időre?
 Magda az öltözőből kijövet hazaküldte szobaleányát, a mint a lépcsőn lefelé haladt, rögtön észrevette a két várakozót.
 Mosolyogva ment feléjük. Vas karját nyújtotta, Vas és Szalánczy közt ment a vendéglőbe.
 Veletlenül éppen oda ültek, a hol Magda pár hónappal ezelőtt Dériver vacsorázott bizalmas kettesben.
 Szalánczy kezdte meg az ostromot vacsora után.
 — Magda kisasszony emlékezik még Székvárra?
 — Hogyne emlékeznek!
 — Csak azért mondom, föllentett az öreg, mert a mult héten lent jártam. A hol csak megfordultam, mindenütt Cser Magdáról zengettek dicsőítő enekeket.
 — Hát emlékeznek még reám?
 — Hogy emlékeznek-e? Nagyon is. —
 Higgye el, hogy nincs nagyobb vagyuk, mint pár estén át esodálni a maga művészetét.
 Magdanak láthatólag tetszett a tömjénezés, úgy hogy most már Vas gróf is beleszólt a párbeszédbe.
 — Igazán megtehetné kedves Magda, hogy pár estére lejöjjön Székvárra.
 Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

Aa értéktőzsde pangásának okairól és orvoslásáról. Ily címmel dr. Hódosi Lajos tollából érdekes füzet jelent meg, melyből közöljük a tőzsdére vonatkozó fejtegetéseket:

A tőzsde.

Az utóbbi időben elég támadást olvastunk a tőzsde és annak tagjai ellen. Minden bűnnek minden bajnak a tőzsde és tagjai a forrásai, mondják a támadók. Ez merőben téves felfogás. Hogy mily fontos szerepet játszik a tőzsde a gazdasági életben és milyen hasznos szolgálatot teljesít hazai értekeink meghatározásánál, arról most nem szólok. Azoknak, kik a tőzsde barátai, ezt bizonyítani felesleges. A tőzsde ellenségeit pedig állítások helytelen-ségéről már tudós nagy férfiak iparkodtak meggyőzni, de célt nem érték. Évezredek kel-lenek ahhoz, hogy az eszmék tisztuljanak hogy az ellentétes nézetek egymáshoz közeled-hessenek.

Sokan a budapesti értéktőzsde hibáit azt rójják fel, hogy semmi önállósággal nem bír, a bécsi értéktőzsdének fiókja és a berlini értéktőzsdének minden tekintetben alá van rendelve. Nos, ez sem áll!

A budapesti értéktőzsde hazai értekeink árfolyamának meghatározásánál teljesen önál-lóan cselekszik és csak az internacionális értekeknél, melyek a bécsi és berlini tőzsdén is jegyeztetnek, kénytelen azt az irányt követ-ni, melyet az események ott felszínre hoznak. Politikai események az összes tőzsdékre hatást gyakorolnak, de a pénzviszonyok fejlődése nálunk erősebb hatást gyakorolt, mint a kül földi tőzsdéken.

Tapasztaltuk az utóbbi időben, hogy a berlini értéktőzsdén nagy emelkedés volt. Ennek a mi tőzsdénkre semmi hatása nem volt. De a mikor árhanyatlás következett be, ennek árhanyatlását tőzsdénk is éreztük. Hogy van tehát, hogy a külföldi is események hatájtalanok, míg a rossz események teljes hatással bírnak? Ez nagyon egyszerű!

A berlini, vagy bécsi értéktőzsde esemé-nyeinek azért nem volt kedvező hatása nálunk, mert lokális jelentőségűek; a vas és kőszén oriáisi exportja idézte elő a megfelelő papíros emelkedését. De hát minő hatással legyen a mi értekeinkre az, ha Berlinben a gyarak eem győzik a megrendeléseket és az ipar pár év alatt a fejlődés legnagyobb stádiumá-éri el?

Helyi események helyi hatást idéznek elő és mégis az ottani árhanyatlás kihatással volt a mi értéktőzsdénk. Ez abban leli ma-gyarázatát, hogy nálunk bevett szokás, hogy a jó eseményeket a nálunk divó titkolózó rendszer helytén csak a beavatottak használják ki, de a közönség vásárlásaival elkesik es így, a helyett, hogy a jóesemények nyereségét élvezhetné, a legjobb esetben veszteség nélkül menekülhet a spekulációból. Ellenben a berlini rossz eseményeket és árhanyatlást mind-nyájan olvassuk és ilyenkor a közönség azon elvtől vezéreltetve, hogy ha a szomszéd haza-ég, saját házukat vedeni kell, rögtön mint eladó lép fel és árhanyatlást idéz elő.

Az egyik esetben az eseményeket későn tudjuk meg és ezért nincs eredmény, a másik esetben az óvintézkedést korán tesszük és azért csak a szomszéd háza eg le, de a mi hazunk sértetlen marad.

Tőzsdetanács.

Ami a tőzsdetanácsot illeti, az elég magas színvonalon áll. Ha meggondoljuk, hogy ez a tanács minden fizetés és tisztelletei nélkül mily nagy és hasznos munkát és milyen jó és igazságos funkciót végez mint tőzsdébíró-ág, hogy azon buzgólkodik, hogy a tőzsdei inté-mény az legyen, a minék alapításakor szánva volt: a becsületes és tisztességes kereskede-lem közvetítője és hogy soha sem ter el attól a büszke jelszótól, melyet zászlajára irt: «Hass, alkoss, gyarapíts», akkor erről tes-tületről csak tisztelettel emlékezhetünk meg.

Hogy a tőzsde tanácsa az utóbbi evék hibáit, a felmerült visszaéléseket meg nem akadályozhatta, annak egyedüli oka az, hogy erre nincsen meg a hatalma.

De ha a kereskedelmi törvény szigorú rendelkezéseket fog tartalmazni, akkor ezek a derék férfiak bizonyára mindig arra fognak törekedni, hogy a törvény teljes szigoruságában érvényesüljön.

Tőzsdetagok.

S most néhány szót a tőzsdetagokról. Az ő foglalkozásuk a legkevésbé sem iri-lyésre méltó. Ez a foglalkozás epusztítja va-gyonukat s mihamarabb megöli szervezetüket. És ezért a kockázatot vajjon mi a jntalmuk? Az, hogy a társadalom mint megbélyegzett játékosokra tekint rájuk.

Ha X. elvesztette vagyonát, vagy ha öngyilkos lesz, annak mindig a tőzsde tagjai az okozói. Nem azt kutatják, hogy X. avégből bocsátkozik tőzsdei spekulációba, hogy pusztul vagyonát felfrissítse és mert ez nem si-kerül neki, hát öngyilkos lesz; nem kutat-ják, hogy ez az X. esetleg más körülmények közt is erőszakos módon megvált volna az élettől.

Hányszor tapasztaljuk, hogy egy keres-kező csödbe jutott és azt állítják, hogy va-gyoni romlásának a tőzsde volt okozója; amde a vizsgálóbíró, ki a bukott kereskedő üzleti könyveit tanulmányozza, csakhamar meggyőződik róla, hogy a vádolt a hanyag üzletkezelésnek, a kártya szenvedélynek és a löversenyeknek az áldozata. Hogy pedig év-lizedek bűneit eltakarja, beállít könyveibe egy tételt, mely mint tőzsdevesztéség sze-repel.

Ne tekintsük tehát a család bukások és öngyilkosságok okozói gyanánt a tőzsde tagjait, mert ezek az emberek utolsó fillérei-keket is hivataluknak áldozzák föl. Kiveszik fe-leségeik föléből a fülbevalót, leszedik karjaik-ról az ékszer, kihuzzák gyermekeik feje aló- a vánkost, hogy kötelezettségeiknek eleget te-hessenek, hisz ők éppen olyan ártatlan áldo-zatok a veszteségeknél, mint maga a közönség.

KOSMIN

**Frissíti a száját,
Erősíti a foghust,
Ápolja a fogakat.**

A száj és fogápoláshoz most mindenütt használják, mert a fogyasztóknál tett tudományos kísérletek és megfigyelések eredményezték, hogy ez készítmény jobban megfelel, mint akármelyik más szer.

**Ki «Kosmint» naponta használ, fogait egésze-
gesen és szépen megtartja, a meddig az
lehetőséges.**

Üvegje 1 frt, sokáig eltart, kapható gyógy-szertárakban, jobb gyógy- és illatszert kereskedésekben.

Budapesti gabonátőzsde. jul. 3

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bánás	kilós	Ar 100 klg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	7.30	7.55	80	07.75	07.95
"	77	7.30	7.70	81	07.80	08.05
"	78	7.45	7.80	82	—	—
Tiszavidéki	79	7.50	7.85	—	07.80	08.90
"	76	7.25	7.50	80	08.05	08.25
"	77	7.30	7.50	81	—	—
estvidéki	78	7.70	07.80	82	08.90	08.95
"	79	7.75	08.00	—	07.85	08.05
"	79	7.20	7.40	80	07.90	—
fehérmege	76	7.25	7.50	81	07.95	07.95
"	78	7.45	7.75	82	7.80	08.00
"	79	7.50	07.80	—	0.90	—
Bácskai	76	7.35	07.50	80	—	—
"	77	7.40	7.60	81	—	—
"	78	7.55	07.70	82	—	—
Északmag.	79	7.60	07.85	—	—	—
"	79	0.00	0.00	80	—	—
"	79	0.00	0.00	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram	
R. zs elsőrendű	uj 70-72	6.40	6.55
" másodrendű	—	6.10	6.35
Árpa takarmánynak	60-62	5.90	6.10
" égetni való	62-64	5.60	5.80
" serfőzdei	64-66	0.00	0.00
Zab	uj 39-41	5.35	5.45
Tengeri bánsági	uj	5.55	5.70
" más nemű	—	0.00	0.00
Repce bánsági	—	—	—
Köles	—	5.00	5.30

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. jul. 3. Ma-gyar elsőrendű Öreg nehez (páronkint 400 kgm felüli 46-48 kr. Közép pkind 300-400 kgt. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (páronkint 251-320 kg. 50-15 kr. Fialat könnyű páronkint 250 kg. sulyban 45 1/2-50 krig. Szerbiai: Nehez pkind 260 kg. sulyban 48 1/2-49 krig.)
Sertéslétszám: 1900. évi jul. hó 1. napján volt ke-zlet 44802 darab, jul. 2. felhajtja ott 290 drb. 1900 jul. 2 án elszal-litatott 742 db. 3-are maradt 44350 drb. A sertésüzlet irányzata lanyha.

R Á T H M O R könyvkereskedése
Budapest, Haas-palota, ajánlja mind-
 azoknak, kik **Párisba, Londonba,** a Con-
 nens többi nevezetesebb **városaiba, fűrdői-**
be, üdülő helyeire (Svajcz stb.) készülnek,
 a mennyiben léteznek, **magyar nyelvű,** de
 különösen nagy választékban **francia an-**
gol, német vasúti útmutatókat. Ba-
deker, Meyer és hasonló **utazási kézi-**
könyveket, térképeket, helyi tervraj-
zokat stb. 1900. évi kiadásokban, továbbá
utazási olvasmányt minden nyelven, **kis**
kézi szótárakat és beszélgetéseket,
 szóval mindazt, ami a turistát tájékoztatja
 és szórakoztatja.

Tavaszi és nyári idény
1900.
Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3.10 mtr. hosszú, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak	frt 2.75, 3.70, 4.80 jó
	8.— és 6.90 jobb
	7.75 finom
	8.65 finomabb
	10.— legfinomabb

Egy szelvény fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltő, szöveteket, turista-lódeneket, legfinomabb kamarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.
 Minták ingyen és bérmentve. — Mintáru szállítáért jótállás.
 A magánfelek előnytel tehetnek: szöveteket közvetlenül fenti cégtől a gyárhelyiségből rendelni.

Üzleti könyvek,
 esinos kiállításban, erős kötés-
 ben, igen jutányosan kaphatók
HOFFMANN és KRONOVITZ
 KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
 DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

Uj férfi, fiu és gyermek ruha raktár.
 Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy az **Alföldi takarékpénztár épületében,** a „Bika“ szállodával szemben **férfi, fiu és gyermek ruha raktárt** nyitottam. — Együttal felhívom a n. é. közönség szives figyelmét arra, hogy v. rosunk egyik legjobb és legősmertebb czégnnek **egész ruharaktá- rát megvettem** s így ama kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb anyagból készült, legdivatosabb **uri és gyermek ruhákat** barmulatos olcsó árban bocsáthatom a t. vevők rendelkezésére. Tess k meggyőződést szerezni, hogy csakis nálam lehet jó árut olcsón vásárolni.

Tisztelettel
Ifj. NEUMANN M.
 A „BIKA“ SZÁLLODÁVAL SZEMBEN.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 68. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek
 2°, egész 12 lóerőig, számkiszolgálók, kukoricza-morzsolók, darálóok, őrő-malmok, egyetemes aczélek.

„Columbia-Drill“
 legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálóok, őrő-malmok, egyetemes aczélek.

2- és 3-vasúti ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajánlatok kint, vagy ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb Locomobil- és széplőgép-gyára.

Az általam legfondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszer-
 üzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.
 Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.
 Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA
 gyógyszerüzlet és illatszerraktára **DEBRECZENBEN,** (Tisza-palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.